

Trepiplerke *Anthus trivialis*

Global utbredelse

Trepiplerka er utbredt i det meste av Europa sør til Nord-Spania, Italia og Nord-Hellas. I Asia finnes den både i Sentral-Asia og østover til Øst-Sibir.

Norsk utbredelse og habitatvalg

En finner trepiplerka i skogsområder over hele landet helt fra Lindesnes i sør til Pasvik i nord. I Finnmark mangler trepiplerka i større områder langs kysten og på Finnmarksvidda, vesentlig på grunn av artens tilknytning til skog. Derfor finner en i disse områdene bare mindre isolerte bestander i områder hvor bjørkeskogen har et visst omfang eller størrelse. I Sør-Norge mangler trepiplerka bare i fjellområdene, men kan finnes like opp til fjellet hvor den subalpine bjørkeskogen slutter.

Trepiplerka finnes både i barskog (gran og furu), i blandingskog, i subalpin bjørkeskog eller i varmekjær blandingsløvskog, men unngår de tetteste skogbestandene. Den foretrekker ofte litt åpen skog eller skogkanter ut mot myrområder. Langs kysten kan trepiplerka finnes i områder med svært liten trevegetasjon.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Hekkebestanden av trepiplerke er sannsynligvis >1 million par, da arten er en av de vanligste i skogsområder ved siden av løvsanger. Tettheten varierer etter skogtypen, men normalt vil tettheten variere fra 5-40 par/km². Størst tetthet er registrert i blandingskog med innslag av varmekjære løvtreslag. Imidlertid er det foretatt svært få takseringer i ulike skogtyper i Norge, slik at det finnes få pålitelige tetthetsdata for arten.

I et barskogsområde ved Trondheim varierte tettheten av trepiplerke mellom 2-9 territorier/km² i løpet av fire år (Hogstad 1966). I subalpin bjørkeskog i Jotunheimen ble det i løpet av fire år funnet en gjennomsnittlig tetthet på 13 territorier/km² (Bevaner 1977).

Bestandsutviklingen er lite kjent da det ikke er foretatt takseringer over lengre tidsrom i forskjellige områder, men bestanden vurderes å være stabil. I Norden synes bestanden å ha en positiv utviklingstendens generelt med en registrert økning i Danmark (Koskimies 1992), ellers synes bestanden å være relativt stabil i de fleste landene.

Hekkebiologi

Hannene er territorielle og forsvarer territoriet ved hjelp av en karakteristisk sangflukt som vanligvis starter fra en tretopp. Fuglen stiger oppover i en 60° vinkel med kraftige vingeslag som flater ut i ca. 15-30 m høyde over tretoppene. Deretter fortsetter sangflukten i en dalende flukt, ofte i spiraler med spredte vinger og med spredt og oppadstående hale helt til hannen lander med en karakteristisk langtrukken avslutningslyd: *sia-sia-sia-sia*. Av og til høres en lavmælt og forsiktig sang når fuglen sitter på bakken. Tidlig på våren er territoriene store, men størrelsen på disse avtar utover våren når nye hanner oppretter territorier. Ofte forekommer det kraftige territoriefeider. Det er også påvist at hanner øker sangaktiviteten når inntrengere kommer inn på territoriet. Inntrengere blir ofte jaget bort med en kraftig, men kort forfølgelsesflukt.

Trepiplerka er vanligvis monogam. Om noen hanner klarer å tiltrekke seg to hunner (polygyni) er ikke undersøkt i Norge, men dette er påvist andre steder i Europa. Imidlertid er det sannsynlig at polygyni kan forekomme i tette bestander hvor territoriekvaliteten er god, men dette krever at en følger enkeltindivider i en fargemerket bestand.

Det er hunnen som bestemmer plasseringen av reiret som legges på bakken godt skjult i vegetasjonen, ofte i eller i kanten av en tue som gjerne ligger i sørvendte skrånninger. Reiret bygges av hunnen og føres med tørt gress og fine strå. Vanligvis legges 4-5 egg som ruges av hunnen i 12-14 døgn. Eggene varierer sterkt i farge, noe som tyder på at arten er utsatt for sterk parasittering av gjøk. Begge foreldrene mater ungene, som er flygedyktige etter ca. 13-15 døgn. Ungene forlater reiret etter 10-14 dager, ofte før de er særlig flygedyktige.

Trekkforhold

Trepiplerka forlater landet i tidsrommet august-september. Overvintringsområdet ligger sannsynligvis i Sentral- og Øst-Afrika, men det foreligger ingen gjenfunn av norskmerkede fugler. Den ankommer landet i første halvdel av mai i Sør-Norge og normalt 1-2 uker senere i Nord-Norge.

Torgrim Breiehagen

Trepiplerke *Anthus trivialis*

845 ● Konstatert hekking

592 ● Sannsynlig hekking

629 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

